

HARRY
HOLE

- ROMAANI

JO
NESBØ
VERIKUU

JOHNNY
Kniga

Jo Nesbø
VERIKUU

SUOMENTANUT OUTI MENNA

JOHNNY
Kruga

© 2022 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo
Norjankielinen alkuteos: *Blodmåne*

Suomenkielisen laitoksen © Outi Menna ja Johnny Kniga 2022
Published by agreement with Salomonsson Agency

Johnny Kniga Kustannus,
imprint of Werner Söderström Corporation
PL 1259, 00101 Helsinki
www.johnnykniga.fi

JOHNNY
Kniga

ISBN 978-951-0-45411-4
PAINETTU EU:SSA

*Aurinko pimenee, kuu värjäytyy vereen,
ennen kuin koittaa Herran päivä, suuri ja pelottava.*

JOELIN KIRJA 3:4

Esinäytös

»OSLO», MIES SANOI ja nosti viskilasin huulilleen.

»Sekö on sinulle rakkain paikka maailmassa?» Lucille kysyi.

Mies tuijotti hetken aivan kuin olisi joutunut miettimään vastaustaan ja nyökkäsi sitten. Lucille mittaili katseellaan miestä, joka istui ja siemaili juomaansa. Hän oli pitkä, jopa baaritiskin ääressä istuessaan Lucillea pidempi. Iältään hän oli vähintään kymmenen, kenties kaksikymmentä vuotta nuorempi kuin Lucille, joka oli täyttänyt seitsemänkymmentäkaksi, alkoholisteista oli vaikea sanoa. Hänen kasvonsa ja vartalonsa olivat kuin kirveellä veistetyt: laihat, riisutut ja karut. Iho oli kalpea, ja nenässä risteilevä ohuiden sinisten verisuonten verkosto yhdistettynä punoittaviin silmiin, joiden iiristen väri muistutti kivi-pestyä farkkukangasta, viittasi kovaan elämään. Rankkaan ryyppäämiseen. Rajuihin pudotuksiin. Ja ehkä myös rajuun rakastamiseen, sillä Lucille oli kuluneena kuukautena, jonka mies oli ollut osa Creaturesin vakiokalustoa, erottanut tuskaisia ja haavoittuvia pilkahduksia hänen katseessaan. Hän istui kuin piesty ja laumastaan karkotettu koira aina ypöyksiin baaritiskin perimmäisessä reunassa. Ainoana seuranaan Bronco, mekaaninen rodeohärkä, jonka baarin omistaja Ben oli kähveltänyt jättimäisesti flopanneen *Urban Cowboysin* kulisesta työskennelyään kuvauksissa näyttämöavustajana. Härkä toimi muistutuksena siitä, etteivät Los Angelesin kivijalkaa muodostaneet elokuvamenestykset vaan niiden alla muhivat taloudelliset ja inhimilliset katastrofit. Yli kahdeksankymmentä prosenttia elokuvista epä-

onnistui täydellisesti ja tuotti silkkaa tappiota. Asunnottomien osuus Los Angelesin väestöstä oli suurempi kuin missään muualla Yhdysvalloissa ja lähenteli Bombayn tilastolukemia, ja kaupunki oli vähitellen tukehtumassa liikenteeseen, elleivät katurikollisuus, väkivalta ja huumeet ehtisi ensin. Mutta auringonpaistetta piisasi. Kirottu kalifornialainen hammaslääkärilamppu ei sammunut koskaan vaan paahtoi armoa tuntematta ja sai feikkikaupungin kaiken paskan kimaltamaan aitojen timanttien lailla ikään kuin tarinat menestyksestä olisivat tosia. Tietäisivätpä vain. Kuten Lucille tiesi, hän, joka oli saanut kokea niin häikäisevät parrasvalot kuin takahuoneiden pimeydenkin.

Hänen vieressään istuva mies ei taatusti ollut paistatellut parrasvaloissa, näyttelijät hän tunnisti heti. Mutta mies ei näyttänyt kuuluvan myöskään niihin, jotka tuijottivat lavalle ihailevasti, toiveikkaasti tai kadehtien. Pikemminkin mies näytti tyypiltä, joka haistatti pitkät kaikelle. Joka keskittyi omaan juttuunsa. Muusikko, ehkä? Joku Frank Zappan kaltainen indierokkari, joka väsäsi kappaleitaan josain Laurel Canyonin kellarissa ja jota kukaan ei ollut löytänyt eikä tulisi löytämään?

Kun mies oli pyörinyt baarissa jonkin aikaa, he olivat alkaneet nyökätä toisilleen ja vaihtaa lyhyitä tervehdyksiä, kuten ammatikseen ryyppäävien aamupäiväasiakkaiden tapoihin usein kuului, mutta tämä oli ensimmäinen kerta kun Lucille oli istunut miehen seuraksi tiskin ääreen ja tarjonnut paukun. Tai siis hän oli maksanut paukun, jonka mies oli tilannut, nähtyään että Ben oli ojentanut miehen luottokortin takaisin kertoen ilmeellään, ettei tilillä ollut katetta.

»Mutta rakastaako Oslo sinua?» hän kysyi. »Oleellisinta on se.»

»Tuskinpa», mies sanoi. Lucille huomasi, että miehen toinen keskisormi oli korvattu metalliproteesilla, kun tämä haroi lyhyeksi leikattua likaisen vaaleaa, aavistuksen harmaantunutta hiuspehkoaan. Mies ei ollut komea, eikä suupielestä korvaan kulkeva maksanruskea, J-kirjaimen muotoinen arpi – aivan kuin hän olisi koukkuun tarttunut kala – suinkaan parantanut tilannetta. Mutta hänessä oli jotain

rujolla tavalla hyvännäköistä ja hieman vaarallista, kuten parissa Lucillen entisessä näyttelijäkollegassa. Christopher Walkenissa. Nick Nollessa. Ja hän oli leveäharteinen. Vaikutelma saattoi tietysti johtua myös siitä, että hän oli muuten niin langanlaiha.

»Ah, ja juuri niitähän me eniten himoitsemme», Lucille sanoi.
»Niitä, joilta emme saa vastarakkautta. Niitä, joiden luulemme rakastavan meitä, kunhan me vain itse yritämme *vähän* kovemmin.»

»Mitä sinä teet?» mies kysyi.

»Juon», Lucille sanoi ja kohotti viskilasinsa. »Ja ruokin kissoja.»

»Mm.»

»Tarkoitit ehkä kysyä, kuka minä olen. Ja vastaus kuuluu...» Lucille siemaisi juomaansa miettien, minkä version tarjoilisi tällä kertaa. Sen, jonka hän oli kehittänyt sosiaalisia tilanteita varten, vai sen, joka oli totta. Hän laski lasin kädestään ja päätti valita jälkimmäisen, meni syteen tai saveen.

»...että olen näyttelijä, jolla on ollut yksi iso rooli. Esitin Juliaa Romeon ja Julian toistaiseksi parhaassa filmatisoinnissa, jota kukaan ei enää muista. Yksi iso rooli ei kuulosta paljolta, mutta se on enemmän kuin useimmat näyttelijät saavat tässä kaupungissa. Olen ollut naimisissa kolmesti. Kaksi ensimmäistä puolisoani olivat rikkaita elokuvatuottajia, joilta sain eron jälkeen muhkeat rahat, muhkeammat kuin näyttelijät yleensä. Kolmas oli ainoa, jota rakastin. Näyttelijä ja adonis, joka oli rahaton ja kuriton ja täysin vailla omaatuntoa. Hän tuhlassi koko omaisuuteni ja jätti minut. Rakastan häntä yhä, vaikka toivotankin hänet alimpaan helvettiin.»

Lucille kulautti lasinsa tyhjäksi, lasi sen tiskille ja viittoi Beniä tuomaan uuden. »Niin, ja koska aina hullaannun siihen mitä en voi saada, sijoitan kaikki olemattomat rahani elokuvaprojektiin, joka houkuttelee isolla, vanhemmalle naiselle sopivalla roolilla. Projektiin, jossa on älykäs käsikirjoitus, oikeasti taitavia näyttelijöitä ja ohjaaja, joka haluaa antaa ihmisille jotain ajateltavaa – eli toisin sanoen projektiin, jonka kuka tahansa järjellä varustettu tajuaa olevan tuomittu

epäonnistumaan. Nyt tunnet minut, haaveilevan luuserin ja tyyppillisen *angelenon*.»

Arpikasvoinen mies hymyili.

»Okei, en keksi enää lisää itseironisia kommentteja», Lucille sanoi. »Mikä sinun nimesi on?»

»Harry.»

»Et puhu paljon, Harry.»

»Mm.»

»Oletko ruotsalainen?»

»Norjalainen.»

»Pakenetko sinä jotain?»

»Näytänkö siltä?»

»Näytät. Sinulla on vihkisormus. Vaimoko?»

»Hän on kuollut.»

»Ahaa. Pakenet siis surua.» Lucille kohotti lasinsa skoolaukseen. »Haluatko tietää, mikä paikka minulle on rakkain maailmassa? Juuri tämä, Laurel Canyon. Ei sellaisena kuin nyt, vaan sellaisena kuin se oli kuusikymmentäluvun lopussa. Olisitpa ollut täällä silloin, Harry. Kunpa olisit syntynyt vähän aiemmin.»

»Niinpä.»

Lucille osoitti Benin selän takana olevia kehystettyjä valokuvia.

»Täällä pyöri valtavat määrät muusikoita. Crosby, Stills, Nash ja ... mikä sen viimeisen nimi olikaan?»

Harry hymyili taas.

»The Mamas and the Papas», Lucille jatkoi. »Carole King. James Taylor. Joni Mitchell.» Hän nyrpisti nenäänsä. »Hän näytti ja kuulosti pyhäkoululaiselta mutta pelehti useimpien edellä mainittujen kanssa. Jopa Leonardiin hän sai iskettyä kyntensä, he asuivat täällä yhdessä kuukauden päivät. Minä sain lainata miestä yhdeksi yöksi.»

»Puhutko Leonard Cohenista?»

»Hänestä juuri. Upea, herttainen tyyppi. Hän opetti minulle, miten kirjoitetaan riimejä. Useimmat tekevät sen virheen, että he

aloittavat ainoalla hyvällä säkeellä ja sepittävät sille pariksi jotain puolivillaista. Fiksuin tapa on panna puolivillainen säe alkuun, jolloin sitä ei huomata. Jos aloittaa kauniisti 'Your hair on the pillow like a sleepy golden storm' ja jatkaa – riimin vuoksi – banaalilla säkeellä 'We made love in the morning, our kisses deep and warm', koko homma on pilalla. Mutta jos vaihtaa järjestystä ja kirjoittaa 'We made love in the morning, our kisses deep and warm, your hair on the pillow like a sleepy golden storm', molemmista säkeistä tulee luontevan tyylikkää. Korva huijaa meitä, sillä me luulemme, että runoilija ajattelee samassa järjestyksessä kuin hän kirjoittaa. Eikä ihme, meidänhän on alusta saakka ohjelmoitu niin, että se, mitä tapahtuu nyt, on seurausta jollekin aiemmin tapahtuneelle eikä päinvastoin.»

»Mm. Eli että se, mitä tapahtuu nyt, onkin seurausta jollekin, mikä ei ole vielä tapahtunut?»

»Nimenomaan, Harry! Ymmärrätkö?»

»En ole varma. Onko sinulla heittää esimerkki?»

»On toki.» Lucille tyhjensi lasinsa. Ilmeisesti jokin hänen äänensävyssään oli saanut miehen havahtumaan, sillä hän huomasi tämän vilkaisevan nopeasti ympärilleen kulmat koholla.

»Se, mitä tapahtuu nyt, on että kerron sinulle olevani veloissa erään elokuvaprojektin takia», hän sanoi ja katsoi puoliksi suljettujen kaihdinten alta likaisen ikkunan läpi baarin edustan pölyiselle parkkipaikalle. »Kyse ei ole sattumasta vaan seurauksesta sille, mitä tapahtuu kohta. Tuonne minun autoni viereen on nimittäin pysäköity valkoinen Camaro.»

»Jossa istuu kaksi miestä», Harry sanoi. »Se on seissyt siellä kaksikymmentä minuuttia.»

Lucille nyökkäsi. Harry oli juuri vahvistanut, ettei hän ollut erehtynyt tämän ammatista.

»Näin saman auton taloni edessä Canyonissa aiemmin tänään», hän sanoi. »En yllättynyt, sillä minua on varoitettu, että rahoja tullaan perimään. Eikä se tapahdu perinteisin, laillisin keinoin. Sanotaan

vaikka niin, että en ottanut lainaa pankista. Kun seuraavaksi kävelen autoni luokse, miehillä luultavasti on minulle jotain kerrottavaa. Oletan, että he tyytyvät toistaiseksi varoitteeluun ja uhkailuun.»

»Mm. Miksi kerrot tästä minulle?»

»Koska sinä olet poliisi.»

Uusi kulmienkohotus. »Olen vai?»

»Isäni oli poliisi, ja ilmeisesti teidät tunnistaa missä tahansa. Pointtini on, että toivon sinun saattavan minut täältä ulos. Mikäli velkoja käy kovääniseksi ja uhkaavaksi, tule kuistille ja... näytä poliisilta, niin he häipyvät. Vaikka tilanne ei luultavasti menekään siihen pisteeseen, tuntisin oloni rauhallisemmaksi, jos pitäisit meitä silmällä.»

Harry katsoi Lucillea arvioivasti. »Ok», hän vastasi ykskantaan.

Lucille hämmästyi. Eikö mies ollutkin suostunut vähän liian helposti? Vaikka tämän katseessa kyllä oli jotain vakaata ja luottamusta herättävää. Toisaalta hän oli luottanut myös Adonikseen. Ja ohjaajaan ja tuottajaan. Mutta olkoon.

»Lähden nyt», hän sanoi.

Harry Hole piti lasia kädessään. Kuunteli sulavien jääpalojen miltei äänetöntä sihinää. Eikä juonut. Hän oli puilla paljailija ja tiensä päässä ja aikoi nauttia viimeisestä drinkistä täysin siemauksin. Hän lepuutti katsettaan yhdessä tiskin taakse ripustetuista kuvista. Kuvassa oli hänen nuoruusaikojensa lempikirjailija, Charles Bukowski, aukiolla Creatures-baarin edessä. Ben oli kertonut, että kuva oli otettu 70-luvulla. Bukowski seiso i kaulakkain kaverinsa kanssa aamuauringossa, kummallakin oli havaijipaita, sumea katse, nuppineulanpään kokoiset pupillit ja voitonriemuinen hymy aivan kuin he olisivat juuri saavuttaneet Pohjoisnavan rankan reissun ja kovien vastoinkäymisten jälkeen.

Harry laski katseensa luottokorttiin, jonka Ben oli heittänyt tiskille hänen eteensä.

Tyhjä. Loppuun kaluttu. *Mission accomplished*. Sillä juuri se hänen missionsa oli ollut: juoda kunnes jäljellä ei ollut mitään. Ei rahaa, ei päiviä, ei tulevaisuutta. Enää piti vain katsoa, riittikö hänen rohkeutensa – tai heikkoutensa – viimeiseen tekoon. Hostellihuoneessa patjan alla oli vanha Beretta-pistooli. Hän oli ostanut sen kahdella-kymmenelläviidellä dollarilla Skid Row'n sinisissä teltoissa asuvilta pummeilta. Aseessa oli kolme luotia. Hän asetti luottokortin kämmenelleen ja puristi sormensa sen ympärille. Kääntyi ja katsoi ulos ikkunasta. Seurasi katseellaan iäkästä naista, joka käveli parkkipaikan poikki. Kuinka pieneltä nainen näyttikään. Hennolta, hauraalta ja vahvalta kuin pikkuvarpunen. Vaaleanruskeissa housuissaan ja samanvärisessä jakussaan. Naisen koruttomassa mutta harkitussa tyyliässä oli jotain 80-lukulaista. Sellaisena hän purjehti baariin joka aamupäivä. Teki sisääntulon. Yleisölle, jonka koko vaihteli kahdesta kahdeksaan.

»Lucille is here!» Ben kajautti usein ennen kuin ryhtyi pyytämättä sekoittamaan tämän vakiomyrkkyä, whisky souria.

Lucillen taito ottaa tila haltuun ei kuitenkaan ollut se, mikä toi Harrylle mieleen hänen oman äitinsä, joka oli kuollut Syöpäsairaalassa silloin kun hän oli viisitoistavuotias ja aiheuttanut ensimmäisen luodinreiän hänen sydämeensä. Syynä oli Lucillen lempeä, hymyilevä ja samaan aikaan surullinen katse, joka kieli hyvästä mutta alituneesta sielusta. Huolehtivaisuus, jota nainen osoitti muita kohtaan kysellessään heidän terveydestään, rakkauselämästään ja läheisistään. Sekä huomaavaisuus, jota hän osoitti antamalla Harryn istua rauhassa baaritiskin ääressä salin perimmäisessä reunassa. Tuo kaikki muistutti Harrya äidistä, vaitonaisesta naisesta joka oli perheen valvontatorni ja hermokeskus, joka veteli langoista niin huomaamattomasti että moni olisi voinut luulla isää perheen pääksi. Äidistä, joka oli tarjonnut turvallisen sylin, joka oli aina ymmärtänyt, jota Harry oli rakastanut yli kaiken ja josta oli sen takia tullut hänen akilleenkantapänsä. Kuten silloinkin toisella luokalla, kun luokkahuoneen

oveen oli koputettu hiljaa ja äiti oli seissyt ovelta Harryn kotiin unohtama eväspussi kädessään. Harry oli automaattisesti hymyillyt nähdessään äidin ennen kuin oli kuullut luokkakaveriensa nauravan, marssinut äidin luokse käytävään, huutanut, että äiti nolasi hänet, ja käskenyt äitiä häipymään, koska hän kyllä pärjäsi ihan hyvin ilman ruokaakin. Äiti oli vain hymyillyt surumielisesti, antanut eväspussin, silittänyt hänen poskeaan ja kävellyt pois. Eikä asiasta ollut puhuttu sen koommin. Äiti oli tietenkin ymmärtänyt niin kuin ymmärsi aina. Ja kun Harry oli mennyt illalla nukkumaan, hänkin oli ymmärtänyt. Ei hänen nolostumisensa ollut johtunut äidistä. Vaan siitä, että hän oli paljastanut kaikille oman rakkautensa ja haavoittuvuutensa. Seuraavina vuosina hän oli monta kertaa ajatellut, että hänen pitäisi pyytää anteeksi, mutta ajatus tuntui niin hölmöltä että se vain jäi.

Hiekkaparkkipaikalla tuuli nostatti pölypilven peittäen hetkeksi näkyvistä Lucillen, joka piteli kiinni aurinkolaseistaan. Harry näki valkoisen Camaron matkustajanpuoleisen oven avautuvan, ja ulos astui punaiseen pikeepaitaan pukeutunut mies, jolla oli aurinkolasit. Mies kiersi auton etupuolelle ja esti Lucillea menemästä omalle autolleen.

Oletuksena oli, että he olisivat keskustelleet keskenään. Sen sijaan mies harppasikin eteenpäin ja tarttui Lucillea käsivarresta. Ja alkoi raahata tätä Camaron takaovelle. Harry erotti hiekassa Lucillen kengistä jääneet raahausjäljet. Ja samalla hetkellä hän huomasi, ettei Camarossa ollut amerikkalaisia rekisterikilpiä. Hän hyppäsi salamana alas jakkaralta, juoksi baarin ovelle, tönäisi sen auki kyynärpäällään, sokaistui kirkkaasta auringonvalosta, oli vähällä kompastua kuistin kahteen porrasaskelmaan ja havahtui siihen tosiasiaan, ettei hän ollut likimainkaan selvin päin. Hän tähyili autoille. Vähitellen silmät tottuivat valoon. Parkkipaikan takana, rinnettä ylös kiemurtelevan tien varrella oli pieni uinuva kyläkauppa, mutta sen lisäksi hän ei nähnyt ketään muuta kuin miehen ja Lucillen, jota raahattiin Camaroa kohti.

»Police!» hän huusi. »Let her go!«

»Please stay out of this, sir», mies huusi takaisin.

Harry päätteli, että miehellä oli samanlainen tausta kuin hänelläkin, sillä vain poliiseilla oli tapana puhua kohteliaasti tämän tyyppisissä tilanteissa. Harry tiesi myös, että fyysinen väliinmeno oli väistämätön ja että lähitaistelun sääntö numero yksi oli erittäin helppo: älä odota, etu on aina hyökkääjällä ja maksimaalinen aggressio voittaa. Niinpä hän ei hidastanut vauhtiaan, ja toinen mies ilmeisesti aavisti Harryn aikeet sillä hän irrotti otteensa Lucillesta ja hamusi jotain selkensä takaa. Käsi heilahti esiin. Se piteli kiiltävää pistoolia, jonka Harry tunnisti välittömästi. Glock 17. Joka tähtäsi suoraan häntä kohti.

Hän hidasti vauhtiaan hieman mutta lähestyi miestä yhä erottaen silmän, joka tuijotti häntä pistoolin takaa. Miehen ääni hukkuu osittain ohi ajavan pickupin moottorin jyrinään:

»Juokse takaisin sinne mistä tulitkin, sir. Nyt!»,

Mutta Harry vain jatkoi eteenpäin. Hän huomasi, että hän puristi edelleen luottokorttia oikeassa kädessään. Olisiko tämä hänen loppunsa? Päittäisikö hän elämänsä näin, pölyisellä parkkipaikalla, vieraassa maassa, paahtavassa auringossa, yrittäessään rahattomana ja lievästi humaltuneena tehdä sen, mitä ei ollut kyennyt tekemään äidilleen eikä kenellekään, josta oli ikinä välittänyt?

Hän ummisti toisen silmänsä puolittain ja puristi sormensa luottokortin ympärille talttaotteeseen.

Päässä pyöri Leonard Cohenin kappaleen nimi, sen, jota Lucille oli tovia aiemmin siteerannut väärin: »Hey, that's no way to say goodbye».

Ja kyllä muuten helvetissä oli.

1. Perjantai.

KELLO OLI KAHDEKSAN, syyskuinen aurinko oli painunut mailleen Oslossa puoli tuntia sitten, ja oli kolmivuotiaiden nukkumaanmeno-aika.

Katrine Bratt huokaisi ja kuiski puhelimeen. »Voi kulta, etkö saa nukuttua?»

»Mummo laulaa väälän», lapsenääni vastasi tuhaduksen säes-tyksellä. »Äiti missä olet?»

»Jouduin lähtemään töihin, kullannuruset, mutta tulen kotiin ihan pian. Haluatko, että äiti laulaa sinulle?»

»Joo.»

»Mutta pane sitten silmät kiinni.»

»Joo.»

»Nukkumatti?»

»Joo.»

Katrine alkoi laulaa surumielistä sävelmää hiljaisella, matalalla äänellä. *Nukkumatti, sarvipukki, ystäväni armahin.*

Hänellä ei ollut aavistustakaan, miksi lapset olivat jo yli sadan vuoden ajan halunneet tuudittautua uneen kuunnellen tarinaa pelokkaasta lapsesta, joka miettii miksi Nukkumatti, hänen lempivuohensa, ei ole palannut laitumelta kotiin, ja pelkää, että se lojuu metsässä karhun raatelemana.

Oli miten oli, jo ensimmäisen säikeistön jälkeen hän kuuli Gertin hengityksen muuttuneen hitaammaksi ja raskaammaksi, ja toisen säikeistön jälkeen anoppi kuiskasi puhelimeen:

»Hän nukkuu nyt.»

»Kiitos», sanoi Katrine, joka oli istunut kyykyssä niin pitkään että joutui ottamaan kädellä tukea maasta. »Tulen heti kun pääsen.»

»Ei kiirettä. Ja miunhan tässä pitäis kiitellä kun annat meidän tulla tänne. Pikkuinen on niin ilmetty Bjørn aina nukkuessaan.»

Katrine nielaisi. Hän ei pystynyt vastaamaan kommenttiin mitään, kuten ei yleensääkään. Ei siksi, ettei olisi ikävöinyt Bjørniä ja ollut iloinen siitä, että isovanhemmat näkivät lapsenlapsessa oman poikansa. Vaan koska se ei ollut totta.

Hän keskittyi katsomaan sitä, mikä hänellä oli edessään.

»Aika hurja hyvänyönlaulu», totesi Sung-min Larsen, joka oli kyykistynyt Katrinen viereen. »*'Makaatko jossain kuolleena'?*»

»Tiedän, mutta sitä hän aina vaatii», Katrine sanoi.

»Ja sen hän silloin myös saa», kollega sanoi hymyillen.

Katrine nyökkäsi. »Oletko koskaan miettinyt, miten me lapsina odotamme pyyteetöntä rakkautta vanhemmiltamme antamatta mitään takaisin? Kuin loiset, oikeastaan. Mutta sitten kun me kasvamme, kaikki muuttuu totaaliseksi. Missä vaiheessa luulet, että me menetämme uskomme siihen, että joku voisi rakastaa meitä pyyteetömästi sellaisina kuin me olemme?»

»Tarkoitat varmaan, että missä vaiheessa *hän* menetti sen?»

»Niin.»

He katsoivat metsässä lojuvaa nuoren naisen ruumista. Housut ja pikkuhousut oli vedetty nilkkoihin, mutta ohut untuvatakki oli yläruumiin peittona vetoketju kokonaan kiinni. Kasvot – jotka olivat kääntyneet ylös tähtitaivasta kohti – näyttivät puiden taakse aseteltujen rikospaikkatutkijoiden valonheitinten loisteessa vitivalkoisilta. Meikki – joka näytti valuneen moneen kertaan – oli kuivunut raidoiksi poskille. Hiukset – jotka oli vaalennettu kemikaaleilla – olivat liimautuneet toiseen poskeen. Huuliin oli ruiskutettu botoxia ja tekoripset varjostivat katonharjan lailla ainoaa jäljellä olevaa silmää, joka oli painunut syvälle kuoppaansa ja tuijotti mitään näkemättömästi

jonnekin heidän ohitse. Samoin tekoriipset varjostivat myös toista silmää, jonka tilalla oli pelkkä tyhjä kuoppa. Kenties juuri hitaasti maatuvat epäluonnolliset ainekset olivat saaneet aikaan sen, että ruumis oli säilynyt poikkeuksellisen hyvin.

»Oletan, että vainaja on Susanne Andersen», Sung-min sanoi.

»Niin minäkin», sanoi Katrine.

Rikostutkijat edustivat kumpikin omaa osastoaan, Katrine oli Oslon poliisin väkivaltaosastolta ja Sung-min keskusrikospoliisista. Susanne Andersen, 26 vuotta, oli ollut kateissa seitsemäntoista päivää ja hänet oli nähty viimeksi valvontavideolla, joka oli kuvattu Skullerudin metroasemalla noin kahdenkymmenen minuutin kävelymatkan päässä ruumiin löytöpaikasta. Ainoa toiseen kadonneeseen naiseen, 27-vuotiaaseen Bertine Bertilsemiin, liittyvä johtolanka oli hänen autonsa, joka oli löydetty hylättynä Grefsenkollenin ulkoilualan parkkipaikalta kaupungin toiselta puolelta. Naisella, joka makasi nyt heidän edessään, oli vaaleat hiukset, mikä täsmäsi Susannesta tallentuneeseen valvontakamerakuvaan, kun taas Bertine oli omaistensa ja ystäviensä kertoman mukaan tällä hetkellä ruskeatukkainen. Lisäksi vainajalla ei ollut tatuointeja alaruumiissaan, kun taas Bertine oli tietävästi tatuoinut nilkkaansa Louis Vuittonin logon.

Syyskuu oli ollut tähän mennessä verrattain kolea ja sateeton, ja vainajan ihossa näkyvistä värjäytymistä – sinisen, liilan, keltaisen ja ruskean sävyistä – päätellen ruumis oli hyvin voinut lojua maastossa liki kolme viikkoa. Samaan viittasi myös haju, joka syntyi ruumiissa muodostuneista ja vähitellen kaikista ruumiinainoista ulos vuotavista kaasuisista. Lisäksi Katrine oli havainnut hentoa valkoista sienikasvustoa ylähuulessa sierainten alla. Kaulaan viillettyssä leveässä haavassa kuhisi kellertävän valkoisia, sokeita kärpäsentoukkia. Raatokärpäsethän tunnetusti ovat – Harrya siteeraten – yhtä uskollisia kuin Liverpoolin fanit. Niitä ilmaantuu elimistöä erittyvän dimetyylitrisulfidin houkuttelemina ruumiiseen tunnin sisällä kuolinhetkestä riippumatta kelonajasta, paikasta tai säästä. Naaraskärpäset munivat munansa, joista

kuoriutuu muutaman päivän kuluttua toukkia, jotka alkavat ahmia mädäntyvää lihaa. Sitten toukat koteloituvat ja koteloista kuoriutuu kärpäsiä, jotka etsivät raadon johon laskea munansa, ja kuukaudessa niiden elämä on saavuttanut päätepisteensä ja ne kuolevat. Sellainen on raatokärpäsen elämänkierto. Ei kovin erilainen kuin meillä ihmisilläkään, Katrine ajatteli. Tai korjaus: ei kovin erilainen kuin minullakaan.

Katrine silmäili ympärilleen. Valkopukuiset tekniset rikostutkijat hiipivät äänettöminä haamuina puiden lomassa muodostaen pelottavia varjoja joka kerta kun kameran salamavalo välkähti. Metsä oli suuri. Periaatteessa Østmarka ulottui satojen neliökilometrien laajuisena aina Ruotsin rajalle asti. Ruumiin oli löytänyt joku lenkkeilijä. Tai tarkemmin sanottuna lenkkeilijän koira, joka oli juossut vapaana ja kadonnut kapealta hiekkapolulta puiden siimekseen. Siinä vaiheessa oli jo pimeää, ja lenkkeilijä – joka juoksi otsalamppu päässään – oli pinkaissut perään, huhuillut koiraansa ja löytänyt sen lopulta ruumiin vierestä, missä se seisoiloisena ja heilutti häntäänsä. Tai totta puhuen hännänheilutusta ei ollut mainittu missään, se oli vain Katrinen omaa kuvitelmaa.

»Susanne Andersen», hän kuiskasi, muttei tiennyt kenelle. Ehkä vainajalle ikään kuin lohdutukseksi ja vahvistukseksi siitä, että hänet oli vihdoinkin löydetty ja tunnistettu.

Kuolinsyy vaikutti ilmiselvältä. Veitsenviilto kulki kuin leveänä hymynä Susanne Andersenin hoikan kaulan poikki. Suurin osa verestä oli kadonnut kärpäsentoukkien, muiden hyönteisten sekä mahdollisten muiden eläinten suihin, mutta Katrine erotti silti veriroiskeiden jälkiä kanervikossa ja puunrungossa.

»Tämä on myös surmapaikka», hän totesi.

»Siltä näyttää», Sung-min sanoi. »Luuletko, että hänet raiskattiin? Vai käyttikö murhaaja häntä hyväkseen jälkeensä, kun hän oli jo kuollut?»

»Jälkeensä», Katrine sanoi ja valaisi taskulampullaan Susannen käsiä. »Ei lohjenneita kynsiä, ei minkäänlaisia jälkiä kamppailusta.

Mutta yritän hoitaa niin, että ruumis saadaan alustavasti tutkittua oikeuslääketieteellisessä nyt viikonloppuna, jotta saamme tietää mitä mieltä siellä ollaan.»

»Entä ruumiinavaus?»

»Se onnistuu todennäköisesti aikaisintaan maanantaina.»

Sung-min huokaisi. »Jaa-a, sitten onkin varmaan vain ajan kysymys, milloin me löydämme Bertine Bertilsenin jostain Grefsenkollelilta raiskattuna ja kurkku auki viilletynä.»

Katrine nyökkäsi. He olivat Sung-minin kanssa tutustuneet toisiinsa paremmin viimeisen vuoden aikana, ja mies oli todistanut olevansa yksi keskusrikospoliisin parhaista tutkijoista. Moni oli sitä mieltä, että hänestä tulisi Kriposin tutkintaosaston uusi päällikkö heti kun Ole Winter suostuisi luopumaan paikastaan ja että osastolla olisi sen jälkeen huomattavasti aiempaa pätevempi johtaja. Ehkä niin, mutta oli niitäkin, jotka suhtautuivat epäluuloisesti siihen että valtion tärkeimmän rikostutkintaelimen johtoon päästettäisiin Etelä-Koreasta adoptoitu homo, joka pukeutui aivan kuin olisi kuulunut brittiläiseen yläluokkaan. Sung-minin klassinen tweedmetsästystakki ja säämiskänahkasaappaat muodostivat jyrkän vastakohdan Katrinen Patagonia-kevytuntuvatokille ja goretex-lenkkareille. Silloin kun vielä eli, Bjørn oli kutsunut tyyliä »gorpcoreksi», minkä Katrine oli tulkinnut viittaavan kansainväliseen trendiin mennä pubiin sen näköisenä kuin olisi lähdössä vuoristovaellukselle. Hän itse oli kutsunut sitä sopeutumiseksi pikkulapsen äidin rooliin. Hänen oli kuitenkin myönnettävä, että osasyynä käytännölliseen vaatetukseen oli sekin, ettei hän ollut enää nuori ja kapinoiva rikostutkijalahjakkuus vaan väkivaltaosaston päällikkö.

»Mitä arvelet tästä?» Sung-min kysyi.

Katrine tiesi, että mies ajatteli samaa kuin hänkin. Ja ettei kumpikaan heistä aikonut lausua sanaa ääneen. Ainakaan vielä. Hän selvitti kurkkuaan:

»Ensisijaisesti meidän on nyt keskityttävä siihen, mitä meillä on silmiemme edessä, ja selvitettävä mitä on tapahtunut.»

»Juuri niin.»

Katrine toivoi, että »juuri niin» oli vastaus, jonka hän tulisi jatkossa kuulemaan usein ollessaan tekemisissä keskusrikospoliisin kanssa. Hän oli toki kiitollinen kaikesta saamastaan avusta. Kripas oli kertonut auttamisvalmiudestaan heti, kun Bertine Bertilsen oli ilmoitettu kadonneeksi tasan viikko Susannen jälkeen ja hätkähdyttävän samankaltaisissa olosuhteissa. Kumpikin nainen oli kadonnut tiistai-iltana kertomatta kenellekään poliisin puhuttamista tuttavista, minne oli menossa ja mitä aikoi tehdä, eikä heitä ollut nähty sen koommin. Lisäksi oli tullut ilmi muitakin seikkoja, jotka yhdistivät naiset toisiinsa. Se oli saanut poliisin luopumaan ensimmäisestä teoriastaan, joka oli että Susanne oli joko menehtynyt tapaturmaisesti tai kuollut oman käden kautta.

»Hienoa, eli asia sovittu», Katrine sanoi ja nousi. »Ilmoitan pomolle.»

Katrine joutui odottamaan hetken tunnon palaamista jalkoihinsa. Hän valaisi maata taskulampulla tarkistaakseen, että käveli takaisin seuraten heidän omia jälkiään. Kun hän oli päässyt puiden väliin pingotettujen sulkunauhojen ulkopuolelle, hän naputteli puhelimeensa keskusrikospoliisin päällikön nimen alkukirjaimet. Bodil Melling vastasi puhelimen soitua kolme kertaa.

»Bratt täällä. Anteeksi, että soitan näin myöhään, mutta näyttää siltä että toinen kadonneista naisista on löytynyt. Surmattuna, kurkku on viilletty poikki ja päävaltimo katkaistu, minkä lisäksi uhri on raiskattu tai häntä on käytetty seksuaalisesti hyväksi. Olemme melko varmoja siitä, että vainaja on Susanne Andersen.»

»Ikävä kuulla», Melling sanoi. Hänen äänensä oli soinniton, ja samassa Katrine näki sielunsa silmin Bodil Mellingin ilmeettömät kasvot, värittömät vaatteet, eleettömän olemuksen ja taatusti riidattoman perhe-elämän ja mitäänsanomattoman seksielämän. Ainoa, minkä hän oli nähnyt nostattavan pientä punaa keskusrikospoliisin päällikön poskille, oli pian vapautuva poliisimestarin virka. Kyse

ei ollut siitä, etteikö Melling olisi ollut pätevä työhönsä, hän oli vain Katrinen mielestä aivan sietämättömän tylsä. Heikko. Ja aina puolustuskannalla.

»Kutsutko tiedotusvälineet koolle?» Melling kysyi.

»Sopii. Haluatko...?»

»En, niin kauan kuin henkilöllisyyttä ei ole vahvistettu, sinä saat olla vastuussa.»

»Yhteistyössä Kriposin kanssa varmaan? Sieltäkin on lähetetty väkeä paikalle.»

»Kuulostaa hyvältä. Ellei sinulla ollut muuta, niin meillä on nyt vieraita.»

Sanoja seuraavan tauon aikana Katrine erotti taustalta vaimeaa puheensorinaa. Keskustelu kuulosti sopuisalta, sellaiselta jossa eriäviä mielipiteitä ei esitetty vaan päinvastoin kannatettiin kaikkea mitä muut olivat sanoneet. Sosiaalista bondausta Bodil Mellingin tyyliin. Pomo taatusti ärsyyntyisi, jos Katrine ottaisi aiheen puheeksi taas kerran. Hän oli esittänyt ehdotuksensa heti, kun Bertine Bertilsen oli ilmoitettu kadonneeksi ja alettiin epäillä, että naiset oli kenties surmannut sama mies. Vaikka eipä siitä nytkään mitään tulisi, Melling oli tyrmännyt idean jyrkästi ja vaientanut kaikki vastaväitteet. Viisainta olisi vain pitää suu kiinni.

»Yksi juttu vielä», Katrine kuitenkin sanoi, jätti lauseen leijumaan ilmaan ja veti henkeä jatkaakseen.

Keskusrikospoliisin päällikkö ehätti ensin.

»Vastaus on ei, Bratt.»

»Mutta hän on meidän ainoa specialistimme. Ja paras.»

»Ja pahin. Sitä paitsi hän ei ole enää *meidän*. Luojan kiitos.»

»Toimittajat takuulla kyselevät häntä ja ihmettelevät, miksei...»

»Vastaa heille rehellisesti: me emme tiedä, missä hän on. Kun ajattelee, mitä hänen vaimolleen tapahtui, ja ottaa yhtälöön mukaan hänen ailahtelewan luonteensa ja alkoholiongelmansa, en voi millään uskoa, että hänestä olisi hyötyä murhatutkinnassa.»

»Luulen tietäväni, miten voin löytää hänet.»

»Unohda koko asia. Jos alat kaivaa esiin entisiä sankareita aina kun tilanne käy vähänkin tukalaksi, annat sellaisen kuvan kuin impliittisesti vähättelisit niitä alaisia, jotka sinulla on. Millainen vaikutus sillä on heidän itsetunnon ja motivaatiolleen, jos kerrot haluavasi mieluummin työskennellä jonkun kehäraakin kanssa, mitä veikkaat? Sitä kutsutaan huonoksi johtamiseksi, Bratt.»

»Okei, selvä», Katrine sanoi ja nielaisi kuuluvasti.

»Hyvä. Hienoa, että katsot asian loppuun käsitellyksi. Oliko sinulla vielä muuta?»

Katrine mietti. Eli Melling osasi sittenkin provosoitua ja näyttää hampaitaan. Mahtava homma. Hän katsoi puolikuuta, joka köllötti puunlatvojen yläpuolella. Eilisiltana Arne, nuori mies jota hän oli deittailut nyt jo melkein kuukauden, oli kertonut hänelle että kahden viikon päästä olisi täydellinen kuunpimennys, niin kutsuttu verikuu, ja sanonut että heidän pitäisi juhlistaa sitä. Katrine ei tiennyt verikuusta mitään, mutta ilmeisesti sellaisen saattoi nähdä joka toinen tai joka kolmas vuosi, ja Arne oli niin innoissaan, ettei hän ollut raaskinut sanoa, ettei heidän ehkä pitäisi suunnitella mitään niin kauas tulevaisuuteen kuin kahden viikon päähän, koska he tuskin tunsivat toisiaan. Katrine ei ollut koskaan pelännyt konflikteja eikä suoraa puhetta. Hän oli mahdollisesti perinyt asenteen isältään, bergeniäispoliisilta, jolla oli ollut enemmän vihamiehiä kuin kaupungissa oli sadepäiviä mutta joka oli oppinut valitsemaan taistelunsa sekä oikeat ajankohdat niiden käymiselle. Mutta nyt asiaa pohdittuaan hän ymmärsi, että toisin kuin tylt pakit miehelle, jonka kanssa hän ei välttämättä nähnyt yhteistä tulevaisuutta, tämä oli taistelu, josta hän ei voinut vetäytyä. Se oli käytävä nyt tai ei koskaan.

»Enää yksi juttu», Katrine sanoi. »Sopiiko, että sanon noin lehdistötilaisuudessa, mikäli joku kysyy? Tai annan sen vastaukseksi seuraavan murhatun tytön vanhemmille?»

»Jaa minkä niin?»

»Että Oslon poliisi kieltäytyy pyytämästä apuun miestä, joka on selvittänyt kolme sarjamurhaa Oslossa ja saanut syylliset kiinni. Vain, koska se voisi aiheuttaa kolauksen joidenkin kollegojen itsetunnolle.»

Seurasi pitkä hiljaisuus, eikä Katrine enää erottanut puheensorinaa taustalta. Lopulta Bodil Melling selvitti kurkkuaan.

»Tiedätkö mitä, Katrine? Sinä olet puurtanut tämän tapauksen parissa pitkään ja hartaasti. Pidä lehdistötilaisuus, lepää viikonlopun yli, ja jutellaan lisää maanantaina.»

He lopettivat puhelun, ja Katrine soitti oikeuslääketieteen laitokselle. Sen sijaan, että olisi hoitanut asian virallisia väyliä pitkin, hän pirautti suoraan Alexandra Sturdzalle, nuorelle ruumiinavausteknikolle, jolla ei ollut puolisoa eikä lapsia ja joka ei ollut tarkka työtunneistaan. Ja aivan oikein, Sturdza lupasi, että hän vilkaisisi tapausta heti huomispäivänä kollegansa kanssa.

Puhelun jälkeen Katrine jäi tuijottamaan maassa makaavaa vainajaa. Kenties siksi, että oli omin avuin päässyt miehissä maailmassa siihen asemaan, jossa oli nyt, hän ei kyennyt koskaan täysin tukahduttamaan halveksuntaansa niitä naisia kohtaan, jotka tieteen tahtoen tekivät itsensä riippuvaisiksi miehistä. Susannea ja Bertineä ei yhdistänyt ainoastaan se, että he saivat elantonsa miehistä, vaan myös se, että he olivat jakaaneet saman, itseään yli kolmekymmentä vuotta vanhemman kiinteistömogulin Markus Røedin. Heidän elämänsä ja olemassaolonsa perustana oli se, että muut ihmiset, rahakkaat miehet sekä työpaikat, joita heillä itsellään ei ollut, elättivät heidät. Vastineeksi he tarjosivat oman ruumiinsa, nuoruutensa ja kauneutensa. Ja – siinä tapauksessa että suhde tuli julki – sen että heidän valitsemansa isäntä sai nauttia muiden miesten osoittamasta kateudesta. Lapsista poiketen Susannen ja Bertinen kaltaiset naiset joutuivat kuitenkin hyväksymään sen, ettei rakkaus ollut koskaan pyyteetöntä. Ennemmin tai myöhemmin isäntä hylkäisi heidät, ja heidän olisi etsittävä uusi mies, jolta lypsää rahaa. Tai joka oli valmis syyttämään heille rahaa, riippuen siitä miltä kantilta asiaa katsoi.

Voiko se olla rakkautta? Tai: voiko *sekin* olla rakkautta? Miksei? Vain siksikö, että ajatus tuntui niin masentavalta?

Hiekkatieltä päin, puiden lomasta, Katrine erotti äänettömästi paikalle saapuneen ambulanssin sinisenä vilkkuvat valot. Hän ajatteli Harry Holea. Hän oli saanut mieheltä yhden elonmerkin huh-tikuussa, postikortilla, jossa oli kuva Venice Beachista ja joka oli leimattu Los Angelesissa. Se oli ollut kuin sukellusveneen kaikuluotaimen piippaus jostain merten syvyyksistä. Kortin teksti oli ollut lyhyt. »Lähetä rahaa.» Hän ei ollut varma, oliko viesti tarkoitettu pelkästään vitsiksi. Sen jälkeen Harrysta ei ollut kuulunut mitään.

Ei pihaustakaan.

Unilaulun viimeinen säkeistö, johon saakka hän ei ollut ehtinyt puhelimessa, alkoi soida hänen päässään.

Nukkumatti, sarvipukki, mikset nyt jo vastaisi!

Vielä et saa, armahani, kadota sä luotani.

Paras. Ja pahin. Nesbø.

Kaksi murhaa, yksi huumekartelli ja Harry Hole.

Harry on paennut Los Angelesiin juomaan itseään hengiltä. Selvinä hetkinään hän auttaa Lucillea, ikääntyvää näyttelijätärtä irtautumaan huumekartellista, jolle tämä on velkaa miljoona dollaria.

Samaan aikaan Oslossa kaksi tyttöä löydetään murhattuina.

Yksi epäillyistä on tunnettu kiinteistöpohatta, joka yrittää palkata Harryn puhdistamaan nimensä. Harry taipuu ehdotukseen, kun kartelli ottaa Lucillen panttivangikseen ja pohatta lupaa murhien selvittämisestä palkkion, jolla voisi kuitata Lucillen velat.

Harry palaa Osloon ja kokoaa ympärilleen ryhmän, johon kuuluu kokaiini-kauppias, korruptoitunut poliisi ja syövän kalvama psykologi. Kartelli on antanut aikaa vain kymmenen päivää, ja Oslon yötaivaalle on kohoamassa verikuu.

